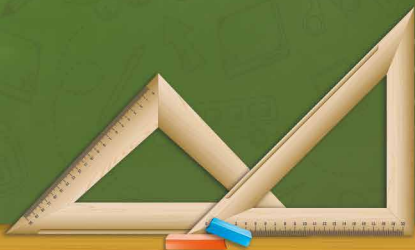

Poradnik dla kadry pedagogicznej
placówek oświatowych

„Mam
wybór...
wybieram
rozsądek”

Poradnik dla kadry pedagogicznej
placówek oświatowych

„Mam wybór... wybieram ROZSĄDEK”

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Białymstoku

ul. Kombatantów 7, 15-110 Białystok,
www.rops-bialystok.pl

Komenda Wojewódzka Policji
w Białymstoku

ul. Sienkiewicza 65, 15-003 Białystok
www.podlaska.policja.gov.pl

MAŁOLETNI ■ NIELETNI ■ CZYNNY KARALNY CZYNNY ZABRONIONY ■ DEMORALIZACJA

- **Małoletni:** według Kodeksu Cywilnego jest to osoba, która nie ukończyła 18 lat. Osoba w tym wieku nie posiada zdolności do czynności prawnych lub posiada je w stopniu ograniczonym.
- **Nieletni:** osoba, która w wieku **13-17 lat** popełniła czyn karalny, osoba zagrożona demoralizacją do 18 roku życia, osoba, wobec której stosuje się środki wychowawcze i poprawcze do **21 roku życia**
- **Czyn karalny:** czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo (określone w kodeksie karnym oraz innych ustawach np. Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii), przestępstwo skarbowe (określone w kodeksie karnym skarbowym) albo wykroczenie (wybrane wykroczenia z kodeksu wykroczeń określone w Ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich {Upn})
- **Czyn zabroniony:** wykroczenie lub przestępstwo popełnione przez osobę **poniżej 13 roku życia**, wykroczenie popełnione przez osobę w wieku **13-17 lat** inne niż wymienione w trzeciej kolumnie Katalogu czynów karalnych
- **Demoralizacja:** łamanie powszechnie przyjętych w społeczeństwie norm i zasad postępowania. Przejawy demoralizacji określone w Upn - naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych

KATALOG CZYNÓW KARALNYCH

CZYNY KARALNE		
Wybrane przestępstwa z kodeksu karnego	Wybrane przestępstwa z ustaw szczególnych	Wykroczenia z kodeksu wykroczeń określone w Upn
Art. 157§1 uszkodzenie ciała	<i>Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii:</i> Art. 58.1 udzielanie, innej osobie, środka odurzającego lub substancji psychotropowej ułatwanie lub nakłanianie do użycia takiego środka Art. 62.1 posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych	Art. 50a posiadanie niebezpiecznych przedmiotów Art. 51 zakłócanie spokoju i porządku publicznego
Art. 158§1 udział w bójce lub pobiciu		
Art. 190§1 groźby karalne	<i>Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:</i> Art. 15 zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom do lat 18	Art. 69 umyślne uszkodzanie/ usuwanie znaków umieszczonych przez organ państwowy Art. 74 niszczenie znaków ostrzegawczych
Art. 190a§1 uporczywe nękanie (stalking)		

Art. 207§1 znęcanie się fizyczne i psychiczne (przemoc równieśnicza)	<i>Ustawa o ochronie zwierząt:</i> Art. 35.1 pkt 1a znęcanie się nad zwierzęciem	Art. 76 rzucanie w pojazd mechaniczny będący w ruchu
Art. 278§1 kradzież cudzej rzeczy (w 2016 r. o wartości powyżej 462,50 zł)		Art. 85 niszczenie, usuwanie, samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych
Art. 279§1 kradzież z włamaniem		Art. 87 prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu lub podobnie działającego środka
Art. 280§1 rozbój		Art. 119 kradzież, przywłaszczenie (w 2016 r. o wartości poniżej 462,50 zł)
Art. 288§1 niszczenie mienia (w 2016 r. o wartości powyżej 462,50 zł)		Art. 122 paserstwo

		Art. 124 uszkodzenie mienia
		Art. 133 nabywanie biletów w celu odsprzedaży
		Art. 143 niszczenie urządzeń użytku publicznego

Obowiązek społeczny

Obowiązek społeczny określony w art. 4§1 i 2 Upn

§ 1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego (...), **ma społeczny obowiązek** odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§ 2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma **społeczny obowiązek** zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.

Obowiązek prawny

Obowiązek prawny określony w art. 4 § 3 Upn

§ 3. Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, **są obowiązane niezwłocznie zawiadomić** o tym sąd rodzinny lub Policję oraz

przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku ucznia popełniającego czyn karalny bądź wykazującego przejawy demoralizacji

Obowiązkiem placówek oświatowych jest nie tylko niezwłoczne zawiadomienie sądu rodzinnego lub Policji o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, ale także przedsięwzięcie czynności niecierpiących zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Czynnościami tymi może być:

- zabezpieczenie miejsca popełnienia czynu,
- niedopuszczenie w to miejsce osób postronnych,
- ewentualnie ustalenie świadków zdarzenia.

Wszystkie sprawy dotyczące osób nieletnich, które prowadzi Policja są niezwłocznie (w ciągu 5 dni) przekazywane do właściwego terytorialnie sądu rodzinnego. Nie jest zadaniem organów ścigania ocenianie stopnia demoralizacji oraz podejmowanie decyzji kiedy i czy powiadomić o zderzeniu sąd rodzinny.

„Dopalacze”, nowe substancje psychoaktywne

„Dopalacze” to nic innego jak nowe narkotyki, których użycie stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia.

Zgodnie z Ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii nowa substancja psychoaktywna to substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym, o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy.

Zażycie jakichkolwiek nowych narkotyków wiąże się z dużym ryzykiem zdrowotnym. Ich skład jest zmienny, substancje w nich zawarte są toksyczne nawet w mikroskopijnych dawkach, dlatego łatwo doprowadzić do ich przedawkowania.

Prawo a używki

Posiadanie **jakichkolwiek ilości** narkotyków jest zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3.

Udzielanie narkotyku osobie małoletniej, bądź **nakłanianie** takiej osoby do użycia narkotyku może skutkować karą pozbawienia wolności do lat 8.

Zabrania się sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na terenie szkół oraz innych zakładów i placówek oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych i domów studenckich. **Kto spożywa napoje alkoholowe** wbrew temu zakazowi, podlega karze grzywny.

Gdy podejrzewasz, że uczeń jest pod wpływem środków psychoaktywnych zwróć uwagę na:

- zaczerwienie spojówek/brzegów powiek, łzawienie,
- nadmierne rozszerzenie lub zwężenie źrenicy,
- słowotok,
- nadmierna ruchliwość,
- niepokój,
- ataki agresji,
- nietypowy zapach włosów i ubrania,
- nadmierna wesołość.

Nauczyciel będąc w częstym kontakcie z uczniem może również zaobserwować następujące zmiany w zachowaniu:

- stany nietrzeźwości,
- spadek zainteresowań ulubionymi zajęciami,
- wahania nastroju (drażliwość, płaczliwość),
- zmienna mowa (powolna, bełkotliwa, niewyraźna),
- trudności w koncentracji uwagi,
- chwiejny, powolny chód lub pobudzenie ruchowe,
- zastyganie w nienaturalnych pozycjach,
- spadek ocen w szkole,
- zmiana dotychczasowych znajomych,
- rozluźnienie więzi z rodziną,

- kłamstwa, kradzieże,
- częste przeziębienia, katar,
- wychudzenie lub nagły wzrost masy ciała,
- zmiany skórne np. ślady po ukłuciach, zadrapania, ślady po oparzeniach papierosami, przebarwienia palców,
- przekrwione lub „szkliste oczy”,
- słodkawa woń oddechu, włosów, ubrania.

Procedura postępowania z uczniem pod wpływem substancji psychoaktywnych (narkotyki)

Uczeń pod wpływem środków psychoaktywnych/lub posiadający takie środki

Zabezpieczenie	Umieszczenie substancji w papierowej kopercie, „koszulce” biurowej itp., przeniesienie substancji w bezpieczne miejsce np. do gabinetu dyrektora, ustalenie okoliczności zdarzenia, odizolowanie ucznia od reszty klasy, stała obecność przy uczniu osoby z personelu szkoły – uniemożliwienie kontaktu z innymi osobami, polecenie uczniowi wydania substancji (opróżnienie kieszeni, zawartości torby/plecaka, itp.)
-----------------------	--

Powiadomienie kierownictwa placówki	Nauczyciel przekazuje dyrektorowi zabezpieczoną substancję wraz z informacją dot. okoliczności zdarzenia, w przypadku nieobecności dyrektora dalsze czynności nauczyciel podejmuje samodzielnie.
Wezwanie pomocy medycznej/ powiadomienie rodziców	Gdy istnieją okoliczności wskazujące na bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia dziecka, należy wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić rodziców/opiekunów dziecka, gdy nie zachodzą w/w okoliczności należy rozważyć możliwość dowiezienia dziecka do najbliższej placówki służby zdrowia, m.in. w celu poddania ucznia badaniom przy pomocy specjalistycznych urządzeń (alkomatu, testerów narkotykowych itp.).
Zawiadomienie Policji	Po przybyciu Policji nauczyciel/dyrektor przekazuje ucznia, zabezpieczoną substancję oraz informacje dot. okoliczności zdarzenia, udziela niezbędnych wyjaśnień).

Współpraca z policją:

- **Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku**
Zespół ds. nieletnich i patologii
podkom. Joanna Rzepniewska, tel. 85 670 21 71
(joanna.rzepniewska@bk.policja.gov.pl)
mł. asp. Marlena Połowianiuk, tel. 85 670 34 87
(marlena.polowianiuk@bk.policja.gov.pl)
- **Komenda Miejska Policji w Białymstoku**
Referat ds. Nieletnich i Patologii
Kierownik asp. szt. Dorota Panas, tel. 85 670 21 96
- **Komenda Miejska Policji w Łomży**
Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich
i Patologii Wydziału Prewencji, tel. 86 474 13 25
- **Komenda Miejska Policji w Suwałkach**
Zespół ds. Prewencji, Kryminalnej, Nieletnich
i Patologii Wydziału Prewencji, tel. 87 564 15 48

- **Komenda Powiatowa Policji w Augustowie**
Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii,
tel. 87 564 10 21
- **Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim**
Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich
i Patologii Wydziału Prewencji, tel. 85 831 03 31
- **Komenda Powiatowa Policji w Grajewie**
Zespół Prewencji Kryminalnej, Nieletnich
i Patologii Wydziału Prewencji, tel. 86 474 18 78
- **Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce**
Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii,
tel. 85 831 04 73
- **Komenda Powiatowa Policji w Kolnie**
Nieetatowy Zespół ds. Rozpoznania i Przeciwdziałania
Przestępczości oraz Demoralizacji Nieletnich, tel. 86 474 16 33
- **Komenda Powiatowa Policji w Mońkach**
Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii,
tel. 85 670 37 47
- **Komenda Powiatowa Policji w Sejnie**
Specjalista Wydziału Prewencji, tel. 87 564 16 49
- **Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach**
Zespół Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii,
tel. 85 670 46 02

■ **Komenda Powiatowa Policji w Sokółce**

Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii,
tel. 85 670 47 04

■ **Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem**

Zespół ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii
Wydziału Prewencji, tel. 86 474 17 48

■ **Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie**

Zespół ds. Prewencji Kryminalnej Nieletnich i Patologii,
tel. 86 474 19 75

Poradnik dla kadry pedagogicznej
placówek oświatowych

„Mam
wybór...
wybieram
rozsądek”

